

6/5–19/6/2022

A WINDOW

A

V

A

L

S

I

T

A

R

B

E

L

L

A

H

T

S

N

U

K

Barbara Kapusta

WORDS SPILL OUT AND SPREAD LIKE FLAMES*

Koľko apokalýps ste prežili počas svojho života, aby ste mohli rozprávať príbehy budúcim generáciám?

Alebo lepšie povedané, koľko apokalýps ste doteraz premeškali?

Koľko anihilácií, vyhladzovaní, eradikácií, devastácií, vymieraní, eliminácií, odsúdení, genocíd, posledných chvíľ a prechodov do zabudnutia - si myslíte - sa zmestí do jedného malého auta? Ako skupina vystupujúcich klaunov? Je tu hollywoodska perspektíva, Roland-Emmerich a jemu podobní, s meteoritmi a laserovými lúčmi a tektonickými posunmi ničivých rozmerov, nárazmi a rozbitím a behom a krikom a pádom a klesaním a stratou a nájdením.

A potom je tu aj to každodenné spravodajstvo, samozrejme, podľa toho, na ktorej strane politického spektra sa nachádzate, so všetkými tými socialistami, ktorí vám berú slobodu, a kapitalistami, ktorí vám berú živobytie, a ľadovými medvedmi, a vojnami a plávajúcimi telami a vrecami na mŕtvoly a slzami a prasknutým kovom a ľadovými kryhami roztápajúcimi sa v hrubých brúsených pohároch s negroni, ktoré je náročné piť s rúškom na tvári, takže si ho radšej vychutnajte v izolovanej samote, pričom lamentujte nad svojimi oponentmi na druhej strane spektra. A v neposlednom rade je tu eschatológia, nie nevyhnutne len biblická, mám na mysli eschatológiu všeobecne, nad časom a kultúrou, s apokalypsou ako zjavením či odhalením. A vzhľadom na to, že všetko už bolo odhalené, všetko bolo zjavené, rozprávané a znovu rozprávané nespočetnekrát, preto, voilà, žijeme apokalypsu. Dalo by sa dokonca povedať, že apokalypsu teraz (malé písmená, bez výkričníka, keďže ide o skutočne starú správu). V každom prípade, gratulujem nám.

THERE ARE HOLES IN WORDS

A potom tí katolícki teológovia - takmer úplne z ničoho nič, ako to väčšinou robia - uviedli do života významnú inováciu svojho eschatologického systému - koncepciu očistca, založenú len na drobných úryvkoch z Písma, malom kúsku z Matúša a ďalšom z Korintánov. A tak uviedli do života priester, údajne reálne existujúce miesto nachádzajúce sa niekde v Írsku, blízko Jeruzalema alebo inde. Priester, v ktorom by boli skutky každého jednotlivého človeka súdené a očisťované ohňom.

Očisťujúcim ohňom, nie trestajúcim ako v pekle. Zaujímavé je, že sa potrebovali zbaviť zjednodušenej binárnej predstavy o nebi a pekle, aby sa priblížili k oveľa komplexnejšej eschatológii starých Grékov, ktorí zvykli mať možnosť zmeniť svoj osud v posmrtnom živote - na ceste cez podsvetie až na Elyzejské polia.

A tak vznikol Očistec - miesto pre celé západné kresťanstvo (teda pre tých, ktorí súhlasili s jeho existenciou), kam každý prichádza po zániku svojej telesnej schránky, aby si ohňom očistil dušu pred tým, ako sa vydá na potenciálnu novú cestu do neba, alebo kam nie.

(Očistec býval strašným miestom horiacich ohňov a ľadových svahov, kým Dante nevyužil liečivú silu básnika, ktorý z neho urobil príjemné a upokojujúce intermezzo, aby vytvoril rast možností, škálu zážitkov či skôr spektrum možností, ako smrteľníkom odčiniť ich hriechy.)

THERE ARE HOLES IN WORDS

Plamene pohlcovali mesto šesť nekonečných dní. Potom sa Rimanom podarilo dostať ho pod kontrolu. Len aby sa s hrôzou stali svedkami toho, ako sa oheň znovu rozhorí a horí ďalšie tri dni. Neexistuje takmer žiadny solídny historický dôkaz, ktorý by podporoval ukazovanie prstom na jedného človeka údajne výlučne zodpovedného za požiar. Napriek tomu sa to stalo všeobecne známym faktom. Poznatok o pýche, šialenstve a čistom zle. Cisár vraj tancoval a recitoval poéziu v divadelnom kostýme, zatiaľ čo plamene neustále skákali - s podobnou vervou - zo strechy na strechu a šíрили skazu. Ničenie, ktoré údajne rozpálil cisár. Chudák Nero. Premožený obrazom, ktorý o ňom vytvorili víťazné sily.

Prekliaty Peter Ustinov. Našťastie, v tomto prípade existuje šanca prepnúť na spiatočku, prehodnotiť, zvážiť širší interpretačný rámec, odučiť sa a nanovo vyrozprávať. Chudák Nero. Produkt monarchistického genetického hračkárstva bažiaceho po moci. A teraz historici tvrdia, že mesto vôbec nezapálil. Ale skôr nariadil a dohliadol na kompletnú infraštruktúrnú obnovu ruín spáleného Ríma, aby sa vyhol budúcim požiarom alebo minimalizoval ich potenciálne nebezpečenstvo. A áno, s veľkou pravdepodobnosťou zavraždil svoju manželku. A rád sa prezliekal za ženu, za muža a za neľudí. A miloval divadlo a sníval o tom, že bude hercom, čo sa vo vysoko stratifikovanej spoločnosti vtedajšieho antického Ríma považovalo za rovnakú spoločenskú úroveň ako sexuálna práca. Drahý queer Nero, so všetkými svojimi úchyľkami a zúfalou potrebou liekov, obetný baránok a očierňovaný dlhé stáročia, RIP.

THERE ARE HOLES IN WORDS

Ako sformulovať posolstvo určené pre dočasnú tak ťažko uchopiteľnú pre bytosť, ktorej existencia je obmedzená nanajvýš na storočie, väčšinou však len na jeho polovicu? Ako hovoriť

s budúcnosťou? S tvormi a bytosťami, ktoré ju obývajú? Ako ich varovať pred nebezpečenstvami, ktoré za sebou zanechala civilizácia sebazničujúcich dvojných tvorov so smiešne krátkou a selektívnou pamäťou? V osemdesiatych rokoch vznikla organizácia s názvom "Human Interference Task Force", ktorá má odpovedať na tieto a ďalšie otázky týkajúce sa nevyhnutnosti výstražných tabúl okolo úložísk jadrového odpadu rozmiestnených po celom svete, a to vzhľadom na eventualitu nášho zániku, či už apokalyptického alebo iného. Na varovanie bytostí z vesmíru, nových druhov prichádzajúcich po ľudstve, novoobjavených susedov a iných prisťahovalcov. Aby sme povedali: "Hej, nechali sme tu nejaké svinstvo, pozor, nedotýkajte sa... Prosíme". Treba vymyslieť komunikačné opatrenia na preklenutie desiatich a viacerých tisícročí, aby sa zabránilo budúcim škodám, pretože škody tu a teraz už boli spôsobené, škody, ktoré by človek sotva chcel odovzdať ďalej. Ukázať znamenie, vyrozprávať príbeh a sprostredkovať pocit alebo vnem. ...Najmä preto, že Marshallove ostrovy v týchto dňoch vyzerajú ako raj. Ako však, keď aj náboženstvá trvajú len niekoľko tisícročí, kým sa rozplynú vo vzduchu, z ktorého vzišli, a keď najstarší písomný záznam našej civilizácie, dodnes čitateľný, má len 5 000 rokov?

THERE ARE HOLES IN WORDS

A potom vstúpil na scénu seizmológ a celú vec obrátil. Povedal: hlavným cieľom tejto planéty Zem po celý čas jej existencie je, aby sa ochladila. Teda kontrolovať a obmedziť silu pôvodnej gigantickej explózie prvotnej energie horiaceho stretnutia hmoty, ktorá sa spojila, aby vytvorila túto planétu. Páni, takže Zem má svoje vlastné poslanie a všetko, čo sa odohráva na jej povrchu, je len vedľajším produktom? Náhodná zhoda okolností? Alebo možno forma zábavy pre samotnú Zem, aby sa počas chladnutia nenudila? Sú všetky tie nekonečné apokalypsy len závesy na útesoch pred ďalšou sezónou obľúbeného televízneho seriálu o Zemi? Nebolo by to oslobodzujúce?

THERE ARE HOLES IN WORDS

Tak sme vstúpili. A tu sú. Barbariny obri. Hladkosť ich pokožky sa zdala byť bezchybná, jej reflexný charakter vyvoláva niečo, čo v človeku vyvoláva pocit pokojnej pokory, takmer povznesenosti. A to všetko len vďaka ich vyžarujúcej prítomnosti. Pri bližšom pozorovaní sa zdalo, že sú na nich prakticky neviditeľné jemné trhlinky (sú to ich materské znamienka?), ktoré prerušujú možný pocit dotyku a pohladenia plávajúceho tvarovo plnej tekutiny... Nie! Samozrejme, nedotýkal by som sa ich, len zdieľam ich mlčanie, kým čakám na súhlas sa priblížiť. Aká to je len túžba. Aká rozkoš v zastúpení. Jazyk prináša oslobodenie. Jednoduché posuny v kodifikovaných normách pomenovania sú najúčinnjším revolučným nástrojom. Múry tradičných hodnôt praskajú novými termínmi, rámcami, spektrálne otvorenými definíciami a ich rozkvitajúcim zaužívaním a integráciou do citátovej reality. Napriek tomu zostávajú ticho. Akoby im to bolo jedno. Akoby jazyk bol len mihotavým zrnkom prachu, ktoré pomaly gravituje k nejakej dávno zabudnutej histórii. Prítomný je však niečí naliehavý, pritom jemne ovládaný hlas, ktorý sa šíri priestorom a objíma ich predĺžené končatiny, siahajúce po teple kovovej tekutiny. Sú naozaj fyzicky tu, alebo sú len ozvenou akejsi digitálne vykreslenej reality? Záleží na tom vôbec? Bolo v ich slovách toľko dier, že ich prestali používať a našli lepší spôsob komunikácie? Obri. Pôvabní, pokorní obri. Barbariny Obri, postavy konečne fyzicky zhmotnené v hliníkovom odliatku, po dlhom šťastnom živote na stránkach Barbariných kníh a 3D animáciách jej pohyblivých obrazov, nemé, ale skutočne výstižné. Neznámi. Nedotknutí. Zdá sa, že prívetiví. Existuje šanca na medzidruhový dialóg? Medzidruhový výmenu? Môžeme budovať veci spoločne? Môžeme formulovať myšlienky jeden vedľa druhého? Môžeme spolu žiť a stať sa spoločenstvom? Úplne utopickými socialistickými bytosťami?

WORDS SPILL OUT AND SPREAD LIKE FLAME

...a predsa sú v nich diery,
v slovách
a pravdepodobne aj v našich kolektívne vytvorených
projekciách svetov

JK

BARBARA KAPUSTA (*1983) žije a pracuje vo Viedni. Ústredným, opakujúcim sa prvkom v jej praxi je spojenie tela s materialitou a rečou. V jej objektových inštaláciách a filmových dielach artikulujú fiktívne telá čiastočné perspektívy a queer dosah s cieľom sponchybníť univerzálny, binárny spoločenský poriadok. Umelkyňa skúma aktuálne otázky týkajúce sa vzťahu medzi telesnou identitou a technológiou determinovanou existenciou. Telo sa stáva vnímané ako priepustné a plastické médium ohrozené fragmentáciou a heteronómiou. Prostredníctvom svojej vlastnej schopnosti transformácie však rovnako disponuje odolným, sebaurčujúcim potenciálom odolávať prístupu zvonku v techno-humánnom svete.

Medzi jej nedávne výstavy patria Lol-Embodied Language, Kunsthau Hamburg (2022); Enjoy, museum moderner kunst stiftung ludwig wien (2021); dissolving matter & value, Lothringer 13, Mníchov (2021); Europa Antike Zukunft, Halle für Kunst Steiermark, Graz (2021); The Leaking Bodies Series, Gianni Manhattan, Viedeň (2020); Hypersurface, ACF Londýn (2020); Dangerous Bodies, Kunstraum Londýn (2019); Hysterical Mining, Kunsthalle Wien (2019); We Make the Place by Playing, VIS, Hamburg (2018); Empathic Creatures, Ashley Berlin (2018); The Promise of Total Automation, Kunsthalle Wien (2018).

Kurátor výstavy:
Jen Kratochvíl

Text:
©Barbara Kapusta & Jen Kratochvíl

Edičné aktivity a preklad:
Denisa Tomková

Výkonný grafický dizajn:
Lukáš Kollár

Program pre verejnosť:
Jelisaveta Rapaic

PR a fundraising:
Jelisaveta Rapaic

Kurátorka:
Lýdia Pribišová

Hlavná ekonómka:
Denisa Zlatá

Vzdelávacie programy:
Lucia Kotvanová

Manažérka produkcie a prevádzky:
Martina Kotlíriková

Manažér produkcie výstav:
Filip Krutek

Asistentka:
Janette Flaškayová

Personalista a mzdár:
Anton Švanda

Kunsthalle Bratislava
Nám. SNP 12, 811 06 Bratislava

OTVORENÉ
Pon – Ned: 12:00 – 19:00
Uto: zatvorené

FACEBOOK, INSTAGRAM, YOUTUBE
/Kunsthallebratislava

Zriaďovateľ
/ Founder

Partner výstavy
/ Exhibition partner

Federal Ministry
Republic of Austria
Arts, Culture,
Civil Service and Sport

S pozporou
/ Supported by

GIANNI MANHATTAN

Mediálni partneri
/ Media partners

. t a s r .

:RADIO DEVÍN

CITYLIFE.SK

Flash Art

GoOut